

Miasto Częstochowa

Raport kredytowy

Tłumaczenie z języka angielskiego patrz strona 10

Ratingi

Długoterminowy międzynarodowy

IDR	
W walucie zagranicznej	BBB
W walucie krajowej	BBB

Perspektywa

Długoterminowego IDR w walucie zagranicznej	Stabilna
Długoterminowego IDR w walucie krajowej	Stabilna

Wybrane dane

Miasto Częstochowa

	31.12 2013	31.12 2012
Dochody operacyjne (mln zł)	896,5	823,2
Zadłużenie (mln zł)	436,6	420,6
Nadwyżka operacyjna/ Dochody operacyjne (%)	7,65	8,01
Obsługa długu/ Dochody bieżące (%)	3,74	6,35
Zadłużenie/ Nadwyżka bieżąca (lata)	7,8	8,7
Nadwyżka operacyjna/ Odsetki zapłacone (razy)	5,10	3,60
Wydatki majątkowe/ Wydatki ogółem (%)	13,04	16,76
Nadwyżka (Deficyt) przed obsługą zadłużenia/ Dochody ogółem (bez nowego zadłużenia) (%)	0,44	-3,05
Nadwyżka bieżąca / Wydatki majątkowe (%)	43,5	29,57

Główne czynniki ratingu

Dobre wyniki: Fitch Ratings potwierdził ratingi dla Miasta Częstochowy w listopadzie 2014r. Potwierdzenie ratingów odzwierciedla ciągle zadowalające wyniki operacyjne, mniejsze zapotrzebowanie na nowy dług w porównaniu z innymi miastami, korzystną strukturę zadłużenia oraz wysoką płynność. Ratingi biorą również pod uwagę ryzyko pośrednie związane ze szpitalem miejskim, który może wymagać wsparcia z budżetu Miasta. Ratingi uwzględniają również utrzymującą się presję na wydatki operacyjne wynikającą z trudnego otoczenia instytucjonalnego.

Utrzymanie kontroli wydatków: Fitch oczekuje, że nadwyżka operacyjna Miasta w latach 2014-2016 wyniesie około 8% dochodów operacyjnych (75-80 mln zł), czyli na poziomie osiąganym w przeszłości i powinna około 2 razy przewyższać koszty obsługi zadłużenia. Zdaniem Fitch, będzie to wynikało z polityki Władz Miasta mającej na celu utrzymywanie wzrostu wydatków operacyjnych poniżej wzrostu dochodów operacyjnych.

Korzystna struktura zadłużenia: Fitch prognozuje, że w wyniku inwestycji, zadłużenie Miasta w latach 2014-2016 może umiarkowanie wzrosnąć do 470 mln zł w 2016r., ale powinno pozostać na umiarkowanym poziomie poniżej 50% dochodów bieżących (2013r.; 437 mln zł lub 49%). Zdaniem Fitch, wskaźnik spłaty długu (zadłużenie do nadwyżki bieżącej) będzie wynosił około 7 lat, czyli znacznie poniżej średniej zapadalności długu szacowanej na 14 lat. Większość zadłużenia Miasta zostało zaciągnięte w Europejskim Banku Inwestycyjnym, którego stosunkowo niski koszt finansowania, dłuższy okres spłaty oraz równomierne rozłożenie spłat długu obniża presję na budżet Miasta.

Umiarkowane wydatki majątkowe: Fitch zakłada, że wydatki majątkowe Częstochowy w latach 2014-2016 pozostaną umiarkowane i wyniosą średnio 150 mln zł lub 14% wydatków ogółem (2013r.; 130 mln zł lub 13%). Kończenie inwestycji pochodzących ze środków unijnych z ostatnio zakończonego programu UE może w roku 2015 nałożyć się z rozpoczęciem nowych inwestycji przez Miasto w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020.

Umiarkowane ryzyko pośrednie: Większość ryzyka pośredniego generuje szpital miejski, którego sytuacja finansowa jest trudna, i który może wymagać dalszego wsparcia finansowego ze strony Miasta. Jednak, potencjalne wsparcie Miasta powinno być dość niskie (poniżej 1% dochodów operacyjnych) w relacji do budżetu.

Gospodarka lokalna: Lokalna baza podatkowa jest dobrze zdywersyfikowana, chociaż jest słabsza niż w innych miastach średniej wielkości. Mimo, że PKB na mieszkańca podregionu częstochowskiego, jest niższy od średniej krajowej to wskaźniki dla Częstochowy powinny być wyższe, zbliżone do średniej krajowej, ponieważ Miasto jest najsilniejszym ośrodkiem gospodarczym w podregionie.

Trudne otoczenie instytucjonalne: Budżet Częstochowy jest pod presją wydatków operacyjnych. Spowodowane jest to przede wszystkim przekazanymi przez rząd zadaniami, często bez odpowiednich środków finansowych oraz sztywną strukturą wydatków głównie w sektorach oświaty i pomocy społecznej.

Czynniki zmiany ratingu

Poprawa wyników operacyjnych: Podniesienie ratingu może mieć miejsce w przypadku poprawy nadwyżki operacyjnej powyżej oczekiwań Fitch i utrzymania wskaźnika zadłużenia do dochodów bieżących poniżej 50%.

Pogorszenie wskaźników długu: Ratingi Miasta mogą zostać obniżone, gdy wskaźnik spłaty długu (zadłużenie do nadwyżki bieżącej) przekroczy 15 lat, w wyniku trwałego pogorszenia się nadwyżki operacyjnej znacznie poniżej oczekiwań Fitch lub w wyniku znacznego wzrostu zadłużenia

Raporty specjalne

[Institutional Framework for Polish Subnationals \(March 2014\)](#)

[Interpreting the Financial Ratios in International Public Finance Reports \(July 2010\)](#)

[Polish Subnationals' Debt Regulations \(July 2013\)](#)

[City of Częstochowa \(December 2013\)](#)

Analitycy

Magdalena Mikołajczak
+48 22 338 62 85
magdalena.mikolajczak@fitchratings.com

Maurycy Michalski
+48 22 330 67 01
maurycy.michalski@fitchratings.com

Historia ratingu

Data	Długo-terminowego IDR w walucie zagranicznej	Długo-terminowego IDR w walucie krajowej
16.05.2014	BBB	BBB
13.12.2013	BBB	BBB
19.11.2013	BBB	BBB
20.11.2012	BBB	BBB
22.11.2011	BBB	BBB
26.11.2010	BBB	BBB
02.11.2009	BBB	BBB
28.11.2008	BBB	BBB
30.10.2007	BBB	BBB
02.11.2006	BBB	BBB
12.10.2005	BBB-	BBB-
19.10.2004	BBB-	BBB-

Czynniki ratingu

	Otoczenie prawne	Zadłużenie i płynność	Wyniki budżetowe	Zarządzanie i administracja	Gospodarka
Status	Neutralny	Mocny	Neutralny	Neutralny	Neutralny
Trend	Stabilny	Stabilny	Stabilny	Stabilny	Stabilny

Źródło: Fitch

Mocne strony

- Dobre zarządzanie finansowe i strategiczne.
- Wysoka zdolność do finansowania inwestycji z własnych środków ograniczająca zapotrzebowanie na zaciągnięcie nowego długu.
- Dobry profil zadłużenia z długim okresem zapadalności.

Słabe strony

- Sytuacja sektora ochrony zdrowia, chociaż pod kontrolą, może wymagać wsparcia ze strony Miasta.
- Utrzymująca się presja na wydatki operacyjne, głównie w sektorze oświaty i pomocy społecznej.

Otoczenie prawne

Otoczenie instytucjonalno-prawne sektora samorządowego w Polsce pozostaje względnie stabilne. Jednostkami samorządu terytorialnego (JST) są gminy, powiaty i województwa (miasta na prawach powiatu wykonują zadania zarówno gminy, jak i powiatu). Działalność JST jest nadzorowana i weryfikowana przez administrację rządową. Finanse jednostek samorządowych są jawne. JST są zobowiązane do publikowania na swoich stronach internetowych uchwał budżetowych, rocznych i półrocznych sprawozdań z wykonania budżetu oraz wieloletnich prognoz finansowych. Sprawozdawczość budżetowa dotycząca zrealizowanych dochodów i wydatków jest prowadzona w oparciu o metodę kasową.

Źródła dochodów wszystkich szczebli JST są określone przez prawo, co ogranicza uznaniowość działań strony rządowej. Poza tym istnieje mechanizm wyrównywania poziomu dochodów poszczególnych JST, który przekazuje dochody z bogatszych JST do biedniejszych. Postępująca stopniowa decentralizacja zadań nie pozostaje bez wpływu na budżety JST. Środki przyznawane jednostkom na realizację nowych zadań powodują zwiększenie budżetów, ale równocześnie przyczyniają się do zmniejszania elastyczności finansowej JST. Otrzymywane środki są często, bowiem niewystarczające do realizacji przekazywanych zadań. Co do zasady JST nie mogą uchwalić budżetu z deficytem na poziomie operacyjnym, jednak nie mają ograniczeń dotyczących deficytów na poziomie inwestycyjnym.

Wolne środki JST mogą lokować na rachunkach w bankach z siedzibą na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, w skarbowe papiery wartościowe oraz w obligacje emitowane przez inne JST. Na sfinansowanie przejściowego deficytu budżetowego w ciągu roku JST mogą zaciągać krótkoterminowy dług, który muszą spłacić najpóźniej do końca roku, w którym został zaciągnięty.

Każda JST musi spełnić „indywidualny wskaźnik zadłużenia” obliczany oddzielnie dla każdej z nich. Planowana w budżecie relacja obsługi zadłużenia do dochodów ogółem nie może przekraczać średniej relacji nadwyżki bieżącej powiększonej o dochody ze sprzedaży majątku do dochodów ogółem z ostatnich 3 lat. Zdaniem Fitch, te regulacje powinny sprzyjać poprawie wyników operacyjnych JST, co poprawia ich wiarygodność finansową.

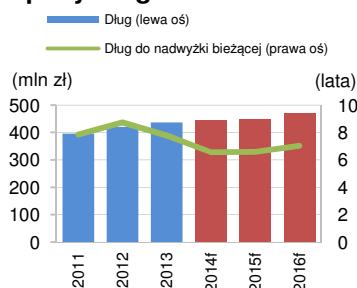
Tablica 1
Zadłużenie bezpośrednie na koniec 2013r.

	(mln zł)	Zapada- (%) Iność	
Europejski Bank Inwestycyjny (EIB)	373,8	86	2025-2031
Pozostałe kredyty bankowe	62,8	14	2017-2019
Razem	436,6	100	

Źródło: obliczenia Fitch na podstawie danych miasta

Tablica 2

Zadłużenie i wskaźnik spłaty długu

f: prognozy Fitch
Źródło: obliczenia Fitch na podstawie budżetów miasta

Zadłużenie, płynność i zobowiązania pośrednie

Umiarkowane ale stabilne zadłużenie

Fitch oczekuje, że zadłużenie bezpośrednie Miasta w latach 2014-2016 będzie rosło średnio o 2,5%, ale nie powinno przekroczyć 50% dochodów bieżących. Zdolność Częstochowy do finansowania inwestycji z własnych środków jest wysoka, dlatego też zapotrzebowanie Miasta na nowy dług jest niższe niż w porównywalnych miastach. Fitch prognozuje, że wskaźnik spłaty zadłużenia w latach 2014-2016 będzie wynosił 7 lat, czyli poniżej średniej zapadalności długu, szacowanej przez Fitch na 14 lat. Nadwyżka operacyjna w omawianym okresie powinna być dwukrotnie wyższa od obsługi zadłużenia.

W 2013r. zadłużenie bezpośrednie Miasta wzrosło o 9% do 437 mln zł i stanowiło umiarkowane 49% dochodów bieżących. Wskaźniki obsługi i spłaty zadłużenia Częstochowy utrzymały się na bezpiecznym poziomie: obsługa zadłużenia wyniosła 49% nadwyżki operacyjnej, a wskaźnik zadłużenia wyniósł 7,8 lat.

Fitch pozytywnie ocenia politykę Miasta w odniesieniu do zarządzania długiem. Struktura zadłużenia nie generuje silnej presji na budżet Miasta, ponieważ 86% zadłużenia stanowią kredyty zaciągnięte w Europejskim Banku Inwestycyjnym, charakteryzujące się niskim oprocentowaniem i długimi okresami spłaty (do 19 lat).

Na koniec 2013r. całe zadłużenie bezpośrednie Miasta było oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, co naraża Miasto na ryzyko stopy procentowej. Ryzyko to jest jednak ograniczane ostrożną polityką budżetową Częstochowy, która charakteryzuje się planowaniem wydatków na obsługę zadłużenia na wyższym poziomie niż faktycznie jest wykonywany, w celu zabezpieczenia odpowiednich środków na wypadek nieprzewidzianych zmian stóp procentowych.

Ciągle wysoka płynność

Zdaniem Fitch wysoka płynność Miasta i sposób zarządzania nią stanowi pozytywny czynnik ratingu. W latach 2013-2014 płynność Częstochowy była mocna. Stan środków na rachunkach Miasta wynosił średnio 45 mln zł w 2013r. i 72 mln zł w pierwszym półroczu 2014r. Ponadto w przypadku problemów z płynnością, Miasto może skorzystać z nisko oprocentowanego kredytu w rachunku bieżącym w wysokości 35 mln zł. Jednakże w ciągu ostatnich 2 lat nie było potrzeby sięgania po te środki. Dzięki wysokiemu poziomowi płynności Miasto może odłożyć w czasie zaciągnięcie nowego długu.

Zobowiązania pośrednie

Zobowiązania pośrednie Częstochowy dotyczą długoterminowego zadłużenia spółek miejskich oraz jednostek sektora ochrony zdrowia, które są częściowo poręczone przez Miasto. W ocenie Fitch, związane z tym ryzyko jest niskie w porównaniu z innymi miastami z grupy porównawczej. Sektor spółek miejskich jest niewielki (patrz Tablica 3). Niektóre spółki, takie jak CzPK sp. z o.o., ZGM TBS sp. z o.o. i WARTA S.A., realizują projekty inwestycyjne współfinansowane ze środków unijnych, w związku z czym ich zadłużenie może wzrosnąć do 77 mln zł na koniec 2014r. a następnie powinno się ustabilizować. Ryzyko dla budżetu Częstochowy wynikające z długu spółek pozostanie niskie, ponieważ są to spółki samowystarczalne finansowo i spłacają zadłużenie z taryf otrzymywanych od użytkowników końcowych lub z czynszów płaconych przez lokatorów w ramach budownictwa społecznego.

Największe ryzyko pośrednie dla budżetu generuje szpital miejski. Usługi medyczne są finansowane w ramach NFZ na podstawie rocznych kontraktów, jednak środki w ramach kontraktu często nie są wystarczające do pełnego pokrycia usług medycznych wykonanych w danym roku. Zgodnie z ustawą o działalności leczniczej, jednostki samorządu terytorialnego są zobowiązane do pokrywania strat generowanych przez miejskie szpitale, których są właścicielami.

Metodyki

Tax-Supported Rating Criteria (sierpień 2012)
International Local and Regional Governments Rating Criteria - Outside the United States (kwiecień 2014)

Tablica 3
Spółki z udziałem Miasta

(mln zł)	2013			Zysk/ Strata netto	Zadłużenie długoterminowe	
	Udział miasta (%)	Kapitał podstawowy	Aktywa ogółem	2013	2012	2013
WARTA S.A.	100	56,9	110,5	2,4	7,0	12,4
CzPK sp. z o.o.	100	43,8	103,5	2,2	3,2	14,2
MPK sp. z o.o.	100	39,6	100,8	1,8	0,0	0,0
ZGM TBS sp. z o.o.	100	18,9	92,0	0,1	36,9	36,1
ARR S.A.)	100	9,6	34,0	0,3	0,1	0,1
Hala Sportowa Częstochowa sp. z o.o.	100	0,01	0,37	-0,05	0,0	0,0
Częstochowskie Centrum Zdrowia sp. z o.o.	100	0,05	0,05	0,00	0,0	0,0
Razem					47,2	62,8

Źródło: Miasto Częstochowa

Zarząd szpitala wdraża program naprawczy, którego pierwsze pozytywne efekty takie jak zmniejszenie kosztów i straty w 2013r. są już widoczne. Jednak, zdaniem Fitch szpital może potrzebować wsparcia ze strony Miasta w postaci gwarancji, pożyczek czy pokrycia strat w średnim okresie. Jednakże ewentualne wsparcie finansowe nie powinno generować dużej presji na budżet Częstochowy, ponieważ potencjalne straty powinny pozostać stosunkowo niskie w relacji do budżetu, tj. poniżej 1% dochodów operacyjnych.

Finanse i wyniki operacyjne

Zdaniem Fitch Miasto utrzyma dobre wyniki operacyjne w średnim okresie. Nadwyżka operacyjna w latach 2014-2016 będzie wynosić około 8% dochodów operacyjnych i będzie dwukrotnie wyższa od rocznej obsługi zadłużenia (szacowanej na 45 mln zł). Dobre wyniki operacyjne będą wspierane przez ostrożną politykę finansową Władz Miasta, kontynuację kontroli wzrostu wydatków, a także wysiłków Władz Miasta w celu stworzenia dobrego otoczenia dla inwestorów, które może przyczynić się do wzrostu dochodów podatkowych Miasta w średnim okresie.

W 2013r. nadwyżka operacyjna wyniosła 7,7%, zgodnie z prognozami Fitch oraz zgodnie z historyczną średnią.

Dochody operacyjne

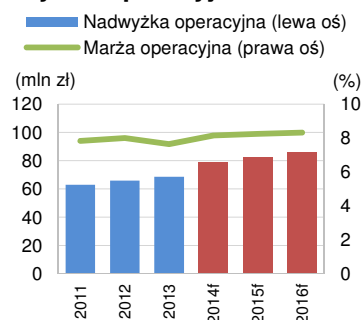
W 2014r. dochody operacyjne Częstochowy rosły. Zdaniem Fitch trend wzrostowy utrzyma się w latach 2015-2016 i dochody operacyjne będą rosły średnio o 3% rocznie. Wzrost dochodów będzie wspierany przez rozwój gospodarki Miasta, zwiększającą się bazę podatkową oraz waloryzację stawek podatków lokalnych. W 2013r. dochody operacyjne Częstochowy wzrosły o 6% do 897 mln zł, głównie na skutek wzrostu transferów bieżących i wpływów z podatków lokalnych, w tym nowej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, pobieranej od lipca 2013r.

Struktura dochodów operacyjnych pozostanie niezmienną. Największym źródłem dochodów nadal będą transfery bieżące, których wzrost od 2015r. może być dodatkowo wspomagany środkami z nowej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020. Jednakże, mimo wzrostu, transfery bieżące nie zapewniają Miastu dużej elastyczności. Oprócz subwencji oświatowej (67% transferów bieżących w 2013r.), 29% pochodziło z dotacji celowych przeznaczonych na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, takie jak świadczenia rodzinne i zasiłki społeczne lub na współfinansowanie niektórych zadań własnych Miasta, głównie z obszaru opieki społecznej.

Drugim największym źródłem dochodów operacyjnych, stanowiącym 25% są wpływy z podatków dochodowych, których wzrost w latach 2014-2016 Fitch prognozuje na około 3% rocznie na skutek ożywienia gospodarki krajowej.

Dochody z podatku od nieruchomości również będą rosły w latach 2014-2016 o 3% rocznie, w wyniku rozwoju bazy podatkowej oraz corocznej waloryzacji stawek tego podatku oraz ze

Tablica 4
Wyniki operacyjne

f: prognozy Fitch
Źródło: obliczenia Fitch na podstawie budżetów miasta

Tablica 5
Dochody operacyjne

(mln zł)	2013	(%)	2014b
Transfery bieżące	423	47	389
PIT, CIT	221	25	231
Podatek od nieruchomości	127	14	126
Pozostałe podatki i opłaty lokalne	53	6	73
Podatek od czynności cywilno-prawnych	10	1	11
Pozostałe dochody operacyjne	63	7	93
Razem	897	100	922

b – budżet na 1 stycznia 2014
Źródło: obliczenia Fitch na podstawie danych miasta

względu na politykę Miasta utrzymywania tych stawek na poziomie zbliżonym do limitów ustalanych przez Ministerstwo Finansów. Częstochowa przyznaje ulgi podatkowe inwestorom, którzy tworzą nowe miejsca pracy. W 2013r. skutek finansowy udzielonych ulg wyniósł 7 mln zł czyli poniżej 1% dochodów operacyjnych.

Wydatki operacyjne

Podobnie do wielu samorządów w Polsce, budżet Częstochowy jest pod presją wydatków operacyjnych jednak Władze Miasta utrzymują tempo ich wzrostu na poziomie tempa wzrostu dochodów operacyjnych, co Fitch ocenia pozytywnie. W celu przeciwdziałania tej presji Władze Częstochowy koncentrują się na racjonalizacji wydatków i kontroli kosztów np. poprzez organizowanie zbiorowych przetargów na zakup mediów czy restrukturyzację sektora oświaty. Dodatkowa presja na wydatki może wynikać z utrzymania nowo wybudowanej infrastruktury.

Fitch oczekuje, że w latach 2014-2016 wydatki operacyjne Miasta (po wyłączeniu zdarzeń jednorazowych) będą rosły w tempie zbliżonym do wzrostu dochodów operacyjnych, średnio o 3% rocznie. W 2013r. Miasto skonsolidowało w swoim budżecie dochody i wydatki zarządu budynków komunalnych (około 30 mln zł). Od lipca 2013r. zarówno dochody, jak i wydatki związane z nowym zadaniem – gospodarowaniem odpadami komunalnymi – zaczęły przechodzić przez budżet Miasta (12 mln zł w 2013r. i 32 mln zł w 2014r).

Wydatki na oświatę, pomoc społeczną oraz transport publiczny nadal będą największymi elementami wydatków operacyjnych Miasta.

Dochody i wydatki majątkowe

Fitch oczekuje, że wydatki majątkowe Częstochowy pozostaną na umiarkowanym poziomie w latach 2014-2016 i wyniosą średnio 150 mln zł, co stanowi 14% wydatków ogółem (w 2013r. odpowiednio 130 mln zł i 13%). Miasto zapewniło już finansowanie dla nowych inwestycji. W grudniu 2013r. Miasto zaciągnęło długoterminowy kredyt w EBI w wysokości 150 mln zł, który będzie wykorzystany stopniowo do końca 2016r.

Największe inwestycje w Częstochowie znajdują się już w trakcie realizacji. Kończenie inwestycji z udziałem środków unijnych z ostatnio zakończonego programu UE może w 2015r. nałożyć się z rozpoczęciem przez Miasto nowych inwestycji w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020. Inwestycje Miasta dotyczą głównie infrastruktury drogowej (96 mln zł w 2013r. co stanowi 74% wydatków majątkowych), pozostałe projekty inwestycyjne dotyczą modernizacji transportu publicznego, infrastruktury IT, mieszkań komunalnych oraz obiektów sportowych i kulturalnych.

Fitch prognozuje, że w latach 2014-2016 wydatki majątkowe w ponad 50% będą finansowane z dochodów majątkowych, głównie dotacji UE, oraz z nadwyżki bieżącej, ograniczając presję na wzrost zadłużenia. W przypadku pogorszenia sytuacji finansowej dzięki pewnej elastyczności w zakresie kształtowania wydatków majątkowych Częstochowa może opóźnić realizację mniejszych projektów, szczególnie tych bez dofinansowania z UE.

Władze miasta

W wyborach samorządowych w listopadzie 2014r. Pan Prezydent Krzysztof Matyjaszczyk (SLD) został wybrany na drugą kadencję. W 28-osobowej Radzie Miasta SLD posiada 9 miejsc, zatem prezydent musi szukać poparcia wśród innych ugrupowań.

Podobnie do innych jednostek samorządu terytorialnego w Polsce, budżet Częstochowy jest pod presją wydatków operacyjnych. Spowodowane jest to przede wszystkim przekazaniem przez rząd zadaniami, często bez odpowiednich środków finansowych oraz sztywną strukturą wydatków głównie w sektorach oświaty i pomocy społecznej. W celu przeciwdziałania tej presji Władze Częstochowy koncentrują się na racjonalizacji wydatków i kontroli kosztów poprzez organizowanie zbiorowych przetargów na zakup mediów czy restrukturyzację sektora oświaty.

Tablica 6

Wydatki operacyjne

(mln zł)	2013	(%)	2014b
Oświata	375	45	352
Pomoc społeczna	159	19	140
Transport i drogi	79	10	75
Administracja publiczna	59	7	63
Gospodarka mieszkaniowa	42	5	77
Pozostałe	114	14	152
Razem	828	100	858

b – budżet na 1 stycznia 2014

Źródło: obliczenia Fitch na podstawie danych miasta

Fitch pozytywnie ocenia politykę władz w zakresie zarządzania długiem. Większość zadłużenia stanowią niskooprocentowane kredyty zaciągnięte w EBI, z długim i równomiernie rozłożonym okresem spłaty, co ogranicza presję na budżet. Całe zadłużenie bezpośrednio jest oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, co naraża Miasto na ryzyko stopy procentowej. Ryzyko to jest jednak ograniczane ostrożną polityką budżetową Częstochowy, która charakteryzuje się planowaniem wydatków na obsługę zadłużenia na wyższym poziomie niż faktycznie jest wykonywany, w celu zabezpieczenia odpowiednich środków na wypadek nieprzewidzianych zmian stóp procentowych.

Władze Miasta koncentrują się na tworzeniu dobrych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i pozyskiwaniu inwestorów oraz o poprawę lokalnej infrastruktury, w szczególności dróg. Działania Władz Miasta dotyczą również rozszerzenia Specjalnej Strefy Ekonomicznej, przygotowania gruntów pod inwestycje komercyjne i mieszkaniowe, opracowanie lokalnych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przygotowanie infrastruktury pod inwestycje.

Gospodarka

Według prognoz Fitch PKB Polski będzie rósł średnio o 3% w latach 2014-2015. Ożywienie gospodarki krajowej w połączeniu z poprawą lokalnej infrastruktury powinno sprzyjać rozwojowi gospodarczemu Częstochowy i pozytywnie oddziaływać na aktywność biznesową i może skutkować wzrostem dochodów podatkowych dla budżetu Miasta w średnim okresie.

Pod względem wielkości Częstochowa jest drugim, po Katowicach (A-/perspektywa stabilna), miastem w województwie śląskim. Pod względem wskaźników ekonomicznych Miasto jest najsilniejszym ośrodkiem w podregionie; w Częstochowie działa 53% podmiotów zarejestrowanych w całym podregionie, a nakłady inwestycyjne stanowią 70% łącznych nakładów inwestycyjnych podregionu. Stopa bezrobocia w Mieście na koniec września 2014r. wyniosła 11,7% i była niższa niż w podregionie (13,7%), ale na poziomie średniej krajowej. Dane dotyczące PKB dla samego Miasta nie są publikowane.

Przemysł odgrywa ważną rolę w Częstochowie. W 2012r. przemysł i sektor budowlany wygenerowały ponad 39% Wartości Dodanej Brutto (WDB) i zatrudniały 40% ogółu pracujących (dla Polski: odpowiednio 28% i 28%). Do najważniejszych sektorów przemysłowych należą: przemysł metalurgiczny, samochodowy, produkcja szkła płaskiego, tekstylny, chemiczny, budowlany i przetwórstwo żywności. Sektor usług rozwija się, w 2012r. wytworzył on około 58% WDB oraz dał zatrudnienie 58% pracujących ogółem (dla Polski: odpowiednio 63% i 51%).

Załącznik A

Tablica 7					
Miasto Częstochowa					
(mln zł)	2009	2010	2011	2012	2013
Podatki	317,7	326,2	347,7	360,7	368,5
Transfery otrzymane (dotacje i subwencje)	343,2	368,3	386,4	408,0	422,7
Opłaty i pozostałe dochody operacyjne	39,1	64,0	69,6	54,5	105,3
Dochody operacyjne	700,0	758,5	803,7	823,2	896,5
Wydatki operacyjne	-644,6	-726,4	-740,7	-757,3	-827,9
Nadwyżka operacyjna	55,4	32,1	63,0	65,9	68,6
Dochody finansowe	1,5	0,7	0,7	0,8	1,0
Odsetki zapłacone	-13,0	-12,2	-14,6	-18,5	-13,4
Nadwyżka bieżąca	43,9	20,6	49,1	48,2	56,2
Dochody majątkowe	52,7	60,2	116,3	87,0	77,3
Wydatki majątkowe	-135,2	-134,3	-205,9	-163,0	-129,2
Bilans majątkowy	-82,5	-74,1	-89,6	-76,0	-51,9
Nadwyżka (Deficyt) przed obsługą zadłużenia	-38,6	-53,5	-40,5	-27,8	4,3
Nowe zadłużenie	76,6	83,2	65,0	60,0	37,0
Splata zadłużenia	-36,6	-41,3	-36,7	-33,8	-20,2
Zmiana zadłużenia netto	40,0	41,9	28,3	26,2	16,8
Wynik budżetu ogółem	1,4	-11,6	-12,2	-1,6	21,1
Zadłużenie					
Krótkoterminowe	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Długoterminowe	315,6	357,5	385,7	420,6	436,6
Zadłużenie bezpośrednie	315,6	357,5	385,7	420,6	436,6
+ Inne zobowiązania dłużne	9,2	8,9	9,9	0,0	0,0
Zadłużenie ogółem	324,8	366,4	395,6	420,6	436,6
- Wolne środki	55,3	54,4	36,8	20,2	17,9
Zadłużeniem ogółem netto	269,5	312,0	358,8	400,4	418,7
+ Udzielone poręczenia	22,0	33,6	33,2	32,5	52,6
+ Zadłużenie spółek komunalnych oraz SPZOZ-ów (bez poręczeń)	36,7	34,0	31,5	37,0	32,6
Ogółem zadłużenie i zobowiązania pośrednie netto	328,2	379,6	423,5	469,9	503,9
Memo do zadłużenia bezpośredniego (%)					
udział zadłużenia w walutach obcych (%)	2,9	2,5	2,6	0,0	0,0
udział emisji w zadłużeniu ogółem (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
udział zadłużenia o oprocentowaniu stałym (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Źródło: Fitch na podstawie budżetów Miasta

Załącznik B

Tablica 8

Miasto Częstochowa

	2009	2010	2011	2012	2013
Wskaźniki budżetowe					
Nadwyżka operacyjna/ Dochody operacyjne (%)	7,91	4,23	7,84	8,01	7,65
Nadwyżka bieżąca/ Dochody bieżące ^a (%)	6,26	2,71	6,1	5,85	6,26
Nadwyżka (deficyt) przed obsługą zadłużenia/ Dochody ogółem ^b (%)	-5,12	-6,53	-4,4	-3,05	0,44
Wynik budżetu ogółem/ Dochody ogółem (%)	0,19	-1,42	-1,33	-0,18	2,16
Wzrost dochodów operacyjnych (% zmiana w ciągu roku)	b.d.	8,36	5,96	2,43	8,9
Wzrost wydatków operacyjnych (% zmiana w ciągu roku)	b.d.	12,69	1,97	2,24	9,32
Wzrost nadwyżki bieżącej (% zmiana w ciągu roku)	b.d.	-53,08	138,35	-1,83	16,6
Wskaźniki zadłużenia					
Wzrost zadłużenia bezpośredniego (% zmiana w ciągu roku)	b.d.	13,28	7,89	9,05	3,8
Odsetki zapłacone/ Dochody operacyjne (%)	1,86	1,61	1,82	2,25	1,49
Nadwyżka operacyjna/ Odsetki zapłacone (wielokrotność)	4,3	2,6	4,3	3,6	5,1
Obsługa zadłużenia bezpośredniego/ Dochody bieżące (%)	7,07	7,05	6,38	6,35	3,74
Obsługa zadłużenia bezpośredniego/ Nadwyżka operacyjna (%)	89,53	166,67	81,43	79,36	48,98
Zadłużenie bezpośrednie/ Dochody bieżące (%)	44,99	47,09	47,95	51,04	48,65
Zadłużenie ogółem/ Dochody bieżące (%)	46,3	48,26	49,18	51,04	48,65
Zadłużenie bezpośrednie/ Nadwyżka bieżąca (lata)	7,2	17,4	7,9	8,7	7,8
Ogółem zadłużenie i zobowiązania pośrednie netto/ Dochody bieżące (%)	46,79	50	52,65	57,03	56,14
Zadłużenie ogółem/ Nadwyżka bieżąca (lata)	7,4	17,8	8,1	8,7	7,8
Zadłużenie bezpośrednie/ PKB (%)	4,56	4,95	-	-	-
Zadłużenia bezpośrednie na mieszkańca (PLN)	1,320	1,508	1,634	1,797	1,850
Wskaźniki dochodów					
Dochody operacyjne/ Planowane dochody operacyjne (%)	97,82	105,89	106,69	100,35	100,17
Dochody podatkowe/ Dochody operacyjne (%)	45,39	43,01	43,26	43,82	41,1
Podatki lokalne/ Dochody podatkowe ogółem	38,09	40,22	39,69	39,62	40,14
Otrzymane transfery bieżące/ Dochody operacyjne (%)	49,03	48,56	48,08	49,56	47,15
Dochody operacyjne/ Dochody ^b ogółem (%)	92,81	92,57	87,29	90,36	91,97
Dochody ^b na mieszkańca (PLN)	3,156	3,457	3,901	3,893	4,130
Wskaźniki wydatków					
Wydatki operacyjne/ Planowane wydatki operacyjne (%)	103,57	113,45	107,61	100,37	101,87
Wydatki na wynagrodzenia/ Wydatki operacyjne (%)	52,05	50,95	53,03	52,41	46,39
Transfery bieżące/ Wydatki operacyjne (%)	11,48	10,6	10,14	11,95	11,95
Wydatki majątkowe/ Planowane wydatki majątkowe (%)	79,25	60,09	85,58	61	56,57
Wydatki majątkowe/ Wydatki ogółem (%)	16,3	14,69	20,63	16,76	13,04
Wydatki majątkowe/ Lokalny PKB (%)	1,95	1,86	-	-	-
Wydatki na mieszkańca (PLN)	3,470	3,857	4,228	4,156	4,198
Finansowanie wydatków majątkowych					
Nadwyżka bieżąca/ Wydatki majątkowe (%)	32,47	15,34	23,85	29,57	43,5
Dochody majątkowe/ Wydatki majątkowe (%)	38,98	44,83	56,48	53,37	59,83
Zmiana zadłużenia netto/ Wydatki majątkowe (%)	29,59	31,2	13,74	16,07	13

^a wraz z dochodami finansowym^b bez nowego zadłużenia

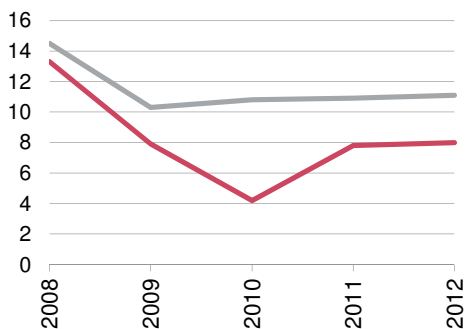
b.d. – brak danych

Źródło: Fitch na podstawie budżetów Miasta

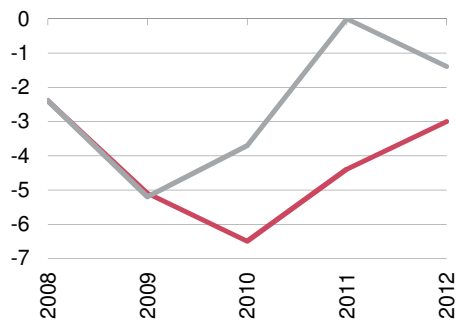
Załącznik C: Miasto Częstochowa

Grupa porównawcza

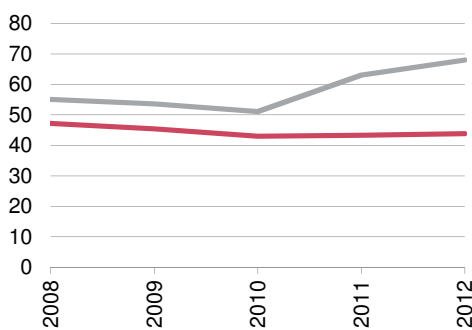
Nadwyżka operacyjna
% dochodów operacyjnych

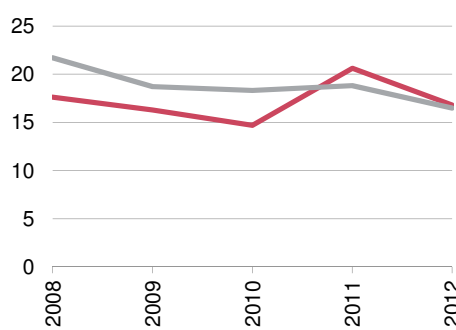
Nadwyżka (Deficyt)
% dochodów ogółem

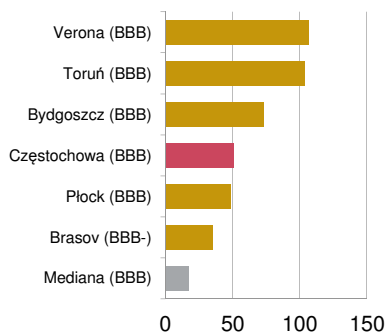
Podatki
% dochodów operacyjnych

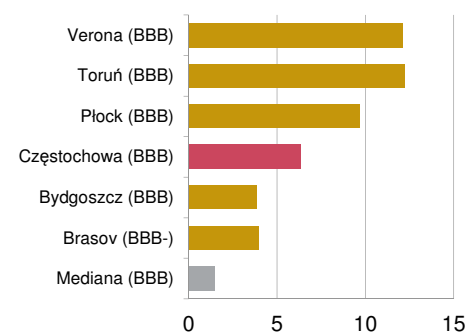
Wydatki majątkowe
% wydatków ogółem

Zadłużenie do dochodów bieżących (%) 2012

Obsługa długu do dochodów bieżących (%) 2012

— Miasto Częstochowa

— Mediana dla grupy posiadającej rating na poziomie BBB

Tłumaczenie z oryginału opublikowanego dnia 3 grudnia 2014r. w języku angielskim.
Wersja angielska jest wiążąca.

Powyższe ratingi zostały nadane na zlecenie emitenta, i w związku z tym
Fitch otrzymał wynagrodzenie za ich nadanie.

WSZYSTKIE RATINGI FITCH PODLEGAJĄ PEWNYM OGRANICZENIOM ORAZ WYŁĄCZENIOM ODPOWIEDZIALNOŚCI. PROSIMY O ZAPOZNANIE SIĘ Z TYMI OGRANICZENIAMI I WYŁĄCZENIAMI ODPOWIEDZIALNOŚCI NA STRONIE FITCH: [HTTPS://FITCHRATINGS.COM/UNDERSTANDING CREDITRATINGS](https://fitchratings.com/understanding-creditratings). PONADTO, NA STRONIE AGENCJI „WWW.FITCHRATINGS.COM” ZNAJDUJĄ SIĘ PUBLICZNIE DOSTĘPNE DEFINICJE RATINGÓW ORAZ ZASADY ICH STOSOWANIA. OPUBLIKOWANE TAM RATINGI, KRYTERIA ORAZ METODYKI SĄ W KAŻDEJ CHWILI DOSTĘPNE. NA STRONIE AGENCJI W SEKCJI „CODE OF CONDUCT” ZNAJDUJĄ SIĘ DOKUMENTY: CODE OF CONDUCT, CONFIDENTIALITY, CONFLICTS OF INTEREST, AFFILIATE FIREWALL, COMPLIANCE, A TAKŻE INNE ODPOWIEDNIE DOKUMENTY DOTYCZĄCE POLITYK I PROCEDUR STOSOWANYCH PRZEZ FITCH. FITCH MÓGŁ RÓWNIEŻ ZREALIZOWAĆ INNĄ, DOZWOLONĄ POD OBECNYMI REGULACJAMI, USŁUGĘ TEMU OCENIANEMU EMITENTOWI LUB POWIĄZANYM Z NIM PODMIOTOM TRZECIM. DALSZE INFORMACJE DOTYCZĄCE TEJ USŁUGI RATINGOWEJ, DLA KTÓREJ ANALITYK WIODĄCY JEST UMIEJSCOWIONY W PODMIOCIE ZAREJESTROWANYM W UE, MOŻNA ZNALEŻĆ NA STRONIE EMITENTA NA STRONIE INTERNETOWEJ FITCH.

Copyright © 2014 Fitch, Inc., Fitch Ratings Ltd. i jego podmioty zależne. 33 Whitehall Street, NY, NY 10004. Telefon: 1-800-753-4824, (212) 908-0500. Fax: (212) 480-4435. Kopiowanie lub wykorzystywanie w całości lub w części bez zgody jest zabronione. Wszelkie prawa zastrzeżone.

W procesie nadawania i utrzymywania ratingów, Fitch bazuje na faktycznych informacjach otrzymanych od emitentów i underwriterów i innych źródeł, które według Fitch są wiarygodne. Fitch przeprowadza rozsądne badanie faktycznych informacji, na których bazuje, zgodnie ze swoją metodyką oraz otrzymuje rozsądne potwierdzenie tych informacji w niezależnych źródłach, w miarę dostępności tych źródeł dla danego papieru wartościowego lub w danej jurysdykcji. Sposób weryfikacji faktów przez Fitch i zakres otrzymanej weryfikacji od stron trzecich będzie się różnił w zależności od charakteru danego papieru wartościowego i jego emitenta, wymogów i zwyczajów w jurysdykcji, w ramach której oceniany papier jest oferowany sprzedawany i/lub jest zlokalizowany emitent, dostępności i charakteru odpowiednich informacji publicznych, dostępu do Zarządu emitenta i jego doradców, dostępności do istniejących wcześniej informacji stron trzecich takich jak: raporty audytorów, zatwierdzone listy z procedurami, oceny, raporty aktuarialne, raporty inżynierskie, opinie prawne oraz innych raportów sporządzonych przez strony trzecie, dostępności niezależnych i kompetentnych źródeł weryfikujących w związku z konkretnym papierem wartościowym lub w danej jurysdykcji z której pochodzi emitent oraz szeregu innych czynników. Podmioty/osoby wykorzystujące ratingi Fitch powinni zrozumieć, że ani dokładniejsza weryfikacja faktów, ani jakkolwiek weryfikacja przez strony trzecie nie gwarantuje, że wszystkie informacje, na których bazuje Fitch w procesie nadania ratingu będą dokładne i kompletne. Ostatecznie, to emitent i jego doradcy są odpowiedzialni za dokładność informacji, które przekazują Fitch oraz rynkowi w dokumentach oferujących i innych raportach. W procesie nadawania ratingów Fitch musi polegać na pracy ekspertów, takich jak: niezależni audytorzy jeśli chodzi o sprawozdania finansowe oraz prawnicy w zakresie kwestii prawnych i podatkowych. Ponadto, ratingi z natury rzeczy dotyczą zdarzeń przyszłości i bazują na założeniach i oczekiwaniach dotyczących zdarzeń w przyszłości. które z natury rzeczy nie mogą zostać zweryfikowane jako fakty. W efekcie, pomimo jakiegokolwiek weryfikacji teraźniejszych faktów, na rating mogą wpływać przyszłe zdarzenia czy warunki, które nie zostały wzięte pod uwagę w momencie nadania lub potwierdzenia ratingu.

Informacje zawarte w tym raporcie są prezentowane w oryginalnej postaci, bez żadnych gwarancji. Rating nadany przez Fitch jest opinią o wiarygodności kredytowej papieru wartościowego. Ta opinia jest oparta na kryteriach i metodykach, które Fitch ciągle ocenia i aktualizuje. Z tego względu, ratingi są pracą zbiorową w ramach Fitch i żadna osoba ani grupa osób nie jest samodzielnie za nie odpowiedzialna. Rating nie odzwierciedla ryzyka poniesienia strat na skutek innych ryzyk niż ryzyko kredytowe chyba, że ryzyka takie zostały dokładnie przedstawione. Fitch nie jest zaangażowany w oferowanie lub sprzedaż jakichkolwiek papierów wartościowych. Wszystkie raporty Fitch są pracą zbiorową. Konkretnie osoby wskazane w tych raportach brały udział w opracowywaniu opinii w nich zawartych, ale nie są jedynymi za nie odpowiedzialnymi. Osoby te zostały wskazane jedynie w celach informacyjnych. Raport prezentujący rating nadany przez Fitch nie jest prospektem ani nie zastępuje informacji zebranych, sprawdzonych i przedstawianych inwestorom przez emitenta i jego agenta w związku ze sprzedażą papierów dłużnych. Ratingi mogą być zmienione lub wycofane w każdej chwili z różnych powodów i jest to suwerenna decyzja Fitch'a. Fitch nie oferuje żadnego doradztwa inwestycyjnego. Ratingi nie stanowią rekomendacji kupna, sprzedaży lub trzymania jakichkolwiek papierów wartościowych. Ratingi nie komentują poprawności cen rynkowych, przydatności jakiegokolwiek papieru wartościowego dla danego inwestora, charakterystyki zwolnień podatkowych lub zobowiązań podatkowych związanych z płatnościami z danym papierem wartościowym. Fitch otrzymuje wynagrodzenie od emitentów, ubezpieczycieli, gwarantów, innych instytucji oraz organizatorów za usługi ratingowe. Opłaty te zazwyczaj zamykają się w przedziale od 1.000 USD do 750.000 USD (lub równowartości tej kwoty w innych walutach) za emisję. W niektórych wypadkach Fitch ocenia wszystkie lub dużą część emisji danego emitenta, lub ubezpieczonych lub gwarantowanych przez danego ubezpieczyciela lub gwaranta, w ramach jednej opłaty rocznej. Taka opłata kształtuje się w przedziale od 10.000 USD do 1.500.000 USD (lub równowartość tej kwoty w innych walutach). Nadanie, publikacja i dystrybucja ratingu przez Fitch nie stanowi zgody Fitch'a do używania jego nazwy w roli eksperta w związku z jakąkolwiek rejestracją w ramach przepisów o publicznym obrocie papierów wartościowych w USA, ustawy „Financial Services and Markets Act” z 2000 roku w Wielkiej Brytanii (United Kingdom) lub podobnych praw i regulacji w każdym innym państwie. Z powodu relatywnej efektywności elektronicznej publikacji i dystrybucji, analizy Fitch mogą być dostępne dla prenumeratorów tych wersji do 3 dni wcześniej niż dla prenumeratorów wersji drukowanej.